

HEBERA NE

Tcgãyas Hebera ne góá mááèa sa

Téé-cookg'ai sa

Tcgãyas Hebera ne di sa kò xg'aes dtcòm-k'ao ne di sa góá mááèa, ncēe kò gane di xgàrasean domka tshoa-tshoa a ko gane di dtcòmàn aagu ne. Góá-k'ao ba kò gane di dtcòmàn koe ntcàm ne, a ko Jeso Kreste ba tseegu dim Nqari Me e sa x'ái. Nqoana gúùan cgoam ko tseeguan x'ái:

1. Jeso ba chòò tamam Cóá Me e Nqarim di ba, ncēe kò tseegu di komsanan xgaa-xgaase ba, Xòòm koe guu a, ãem kò hãa-q'ooa xgàrasean koe. Nqarim dim Cóám iisem, Jeso ba moengelean koe hēé, naka Nciís Qáé-xg'aes di xu porofiti xu hēé, naka Moshem koe ga hēéthēé cgáé Me e.
2. Càm dis kam Jeso ba Nqarim ka nxará tcg'òóèa hãa, chòò tamasem gha peresiti ba ii ka, peresiti xu Nciís Qáé-xg'aes di xu ka cgáé iisē.
3. Kaiam Peresitim iisem, Jeso ba tseegu di kgoarasean óágara hãa, me dtcòm-k'ao ba gaa domka chìbian koe hēé, naka q'áòan koe hēé, naka x'ooan koe hēéthēé kgoaraèa. Nciís Qáé-xg'aes di x'aè kas xg'ao kgoaraku sa x'áiè, igabas ncēeska Jesom koe xg'ara-xg'araèa hãa.

Góá-k'ao ba ko dtcòmàn di qarian x'ái Iseraele di ne dtcòm-k'ao ne di kg'òèan koe, a ko gam di ne nxará-k'ao ne ncēeta ma ntcàm, dtcòma hãase ne gha qarika téé sa (11 dim tceem koe). A ba a ko 12 dim tceem koe gam di nxará-k'aoan ntcàm, gane

di tcgáian ne gha Jesom koe qãea tòò, xháé zi hěé naka qóm zi hěéthěé ěe gha hàà cgae ne zi koe.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- peresiti, chìbi, dàòà-mááku, còrè-nquu

- qáé-xg'ae

- dtcòm

- Kreste ba moengele xu ka cgáé Me e (1–2)

- Kreste ba Moshe ba hěé naka Joshuam ka hěéthěé cgáé Me e (3–4)

- Kreste ba peresiti xu ka cgáé Me e (5–7)

- Krestem dis qáé-xg'ae sa Nciís Qáé-xg'aes ka cgáé si i (8–9)

- Krestem di dàòà-máákua ne cgáé e (10)

- Dtcòm sa (11–12)

- Nqari ba ko qãè-tcaokagu zi tséé zi (13)

Kreste ba moengele xu ka cgáé Me e (1–2)

Nqarim dim Cóa ba kaim ga Me e

¹ Ncií kuri kam kò Nqari ba kái xu dàò xu tǎáka xu cgoa porofiti xu tséékagu a gatá ka tsgõose ga xu cgoa kg'ui, ² igabagam ncēeska còò di x'aèan ka ko Gam dim Cóm koe guu a kg'ui cgoa ta a. Gaam ncēm kò Gam koe guu a nqõó ba kúrú, a wèé zi gùù zi dim q'òò-kg'ao ba kúrú Me ba. ³ Nqarim di x'áà-q'ooa nem ko x'ái, a wèé za ga Nqarim khama ii, a ba a ko wèé zi gùù zi Gam dim kg'uim di qarian ka qgóó. Eēm ko *gatá di* chìbian koe q'ano-q'anokuan kúrúa xg'ara kam kò tc'amaka hãam Qarim wèém dim x'òàm kg'àòm xòè koe síí ntcõó.

Nqarim dim Cóa ba moengele xu ka kaia hãa

4 Ncēes ma Gam dis cg'õè sa ma moengele xu di cg'õèan ka tc'amaka hãa khamagam gaxu dis téé-q'oos ka tc'amaka hãas téé-q'oo sa máàèa.
 5 Gatagam Nqari ba qanega c'ẽem moengele ba bìrí naka máá:

“Tsáá tsia Tiri tsi cóá tsi i,
 Ra ncēm cárn koe guu a tsarir Xõò Ra a,”
 témé ta ga hãa,
 kanam Nqari ba qanega c'ẽem moengele ba bìrí na máá:
 “gam ka Xõò bar gha ii,
 me gha Tirim cóá ba ii,”
 témé ta ga hãa khama.

6 Igabagam kò Nqari ba ẽem ko Gam dim Cóám tc'ãà di ba nqõóm koe tsééa óa ka máá:

“Wèé moengelean Nqarim di méé i dqmè Me,”
 témé.

7 Moengele xu kam kòo kg'ui nem ko máá:

“Nqari ba ko Gam di xu moengele xu kúrú xu tc'ãán khama ii,
 a Gam di xu tséé-kg'ao xu kúrú xu c'eean di karu tãman khama ii,”

témé,

8 Igabam kòo Cóám ka kg'ui nem ko máá:

“Nqari Tseè,
 Tsaris ntcõó-q'oos x'aian di sa
 gha chõò tamase hãa.
 Tsari ne khòè ne
 Tsi ko tchànò dxòm cgoa tc'ãà-cookg'ai.

9 Eẽ tchàno ii sa Tsi ncàma hãa,
 a ẽe cg'ãè ii sa hòrea.

Gaa domkam Tsarim Nqari ba, Nqari Tseè,
 Tsáá ka c'ẽe xu nqáéa hãase nxará tcg'òó Tsia,

a qãè-tcaoan di nxùlan cgoa ntcãá tcúú Tsia hãa,”
témé.

10 A ba a ko máá:

“X'aigaè,

Tsáá Tsia tshoa-tshoases koe nqõó ba kúrúa hãa,
i nqarikg'aian Tsari tshàuan di tséé e;

11 kaàku i gha,

igabaga Tsi gha Tsáá chõò tamase hãa.

Wééan ga gha qgáían khama ma cg'ãa-cg'anase,

12 hãaèkom qgáím khama Tsi gha ma kabèa
xg'ae e,

i gha qgáían ko ma hãaè a tcg'òóè

i c'ëean hãaè khamaga ma kabi-kabiè,

igabaga Tsi gha Tsáá èe Tsi ii khama cúíga ii,

i kuria Tsi chõò tite,”

tam méé.

13 Qanegam Nqari ba c'ëem moengelem kaga máá:

“Ncëe koe ntcõó Tirim x'òàm kg'áóm xòè koe,

nakar gha nxãakg'aiga síí tsari cg'õo-kg'aoan kúrú

naka i nqàrè-kg'ama tsi dis ntcõó-q'oos koe ntcõó,”

témé ta ga hãa.

14 Kháé i nxãaska moengelean dùúá? *Kg'amaga*
xu Nqari ba ko tsééa máá xu tc'ëe xu u, ncëe Gam
ka tsééa óàèa hãa xu, hàà xu gha khóèan hùi i
kgoarasean hòò ka.

2

Komsanan dis dqàèku sa

1 Gaa domka méé ta ncëe ta kò kóma hãa tchõàn
kaisase komsana, naka táá gaan koe tcg'oa na hòà
guu. **2** *Gatá ka tsgõose ga xu kò moengelean ka*

máàèa hãa tchõà nea kò kaisa qarian úúa, ne kò gane ãe kò táá komsana a, a táá xùri i ne kg'ano nea xgàrakuan hòò. ³ Ncèè ãe ne khòè nea xg'ao xgàrakuan táá nxanagu, ka ta gha nxãaska gatá ntama ma nxanagu u, ncèè ncèeta noose kaias kgoarakus *Jesom koe hãas* cgoa ta kò tchõà úú tama ne? Ncèem kò X'aigam *Jeso ba* kg'aia gaas ka kg'uia hãa, ne kò ãe kò kóm Me ne gaas ka nxàea tseegukagu sa. ⁴ Nqarim igabagam kò thëé kái zi x'ái zi hëé, naka are-aresa zi gúù hëé, naka tãáka qarian hëé, naka Tcom-tcomsam Tc'ëem di zi aba zi ncèe ne kò Gam di ncàman ka máàèa hãa zi ka hëéthëé ncèe sa nxàea tseegukagu. Gaa domka méé ta kaisase ncèe tchõàn komsana.

Jeso ba Gam kgoarakuan koe ko úú ta am ga Me
e

⁵ Nqari ba ncèe ko hààm nqõóm ncèe ta ko gaam ka kg'ui ba moengelean máà naka i tc'ãà-cookg'ai tama khama. ⁶ Igabaga i *Nqarim di zi* Tcgãya zi koe c'èe koe góásea hãa a ko máá:

“*Nqariè*, khòè ba dìi baa,
Tsi ko gam ka tc'ëe-tc'ëese,
me khòèm dim cóá ba dìi baa,
Tsi tchõà úú cgoa mea?”

⁷ Xòm x'aè ka Tsi kò moengelean dis téé-q'oos ka nqãaka hãa sa máà me, a Tsi a kò x'áàn hëé naka tcoman hëéthëé dis cába sa cábákagu me,

⁸ a kò wèé zi gúù zi gam di qarian dòm q'oo koe tòóa hãa,”
témé.

Nqari ba kò wèé zi gúù zi *khòèm* di qarian dòm q'oo koe tòóa hãa, si gam di qarian dòm q'oo koe

hãa tamas gúù sa káà si i. Igabaga ncêe i ii khama, wèes gúùs gam di qarian dòm q'oo koe hãa sa ta qanega bóò tama. ⁹ Igabaga ta ko Jeso ba bóò, ncêe kò xòm x'aèan q'oo koe moengelean dis téé-q'oos ka nqãaka hãa sa máàèa ba, nxãasegam gha Nqarim di cgómkuan koe guu a wèém khòèm domka x'oo sa xám ka. Me kò x'oo sam kò xgàrsea máá domka x'ààn hêé naka tcomkuan hêéthêé dis cába sa cábákaguè.

¹⁰ Nqarim ncêe ko wèes gúù sa kúrú, si wèes gúù sa Gam domka hãa, ba i kò qãèa máána hãa, Jeso bam gha kúrú Me xgàrsean koe guu a kg'ano Meas téé-q'oos koe hãa sa. A ba a kò ncêe sa kúrú, kái ne cóá nem gha kúrú ne x'ààn koe hãa ka. Jeso ba Gaam kgoarakuan koe ko úú nem ga Me e khama. ¹¹ Gaam êe ko khóèan kúrú i tcomcomsa ba hêé, naka khóè ne êe ko kúrúe a tcomcomsa ne hêéthêea cúis x'áé-q'oos di ne e. Gaa domkagam Jeso ba 'Tíí qõe ga tuè' ta ma tciaa ne ka sau-cgaekaguè tama, ¹² a ko *Nqarim ka* máá: "Tíí qõe ga ne koer gha Tsari cg'òèan ka kg'ui; a ra a gha xg'aes q'ane koe téé a ciian cgoa dqòm Tsi,"

témé.

¹³ A ba a ko gaia máá:

"Nqarim koer gha Tiri tcoman tòó,"

témé.

A ba a ko gaia máá:

"Ncãa ga Ra a,

Nqarim máà Tea hãa ne cóá ne cgoa,"

témé.

¹⁴ Cóá nea c'àòan hêé naka cgàan hêéthêé cgoa kúrúèa hãa ne khóè ne e, khamam kò Gaam igaba thêé khóè ba kúrúse, a ba a kò x'óó, nxãasegam

gha x'oos koe guu a x'ooan di qarían úúa hãa ba kaàkagu ka, ncêe dxãwa ii ba, ¹⁵ a ba a kò ncêe sa kúrú, nxãasegam gha gane êe kò wèé kg'òèa ne q'oo koe x'oos bèe koe qáésea hãa ne, gane di q'áòan koe kgoara ka. ¹⁶ Tseeguan kagam moengelea nem gha hùì ka hàà tama khama, igabagam Abrahamam ka tsgõose-coa nem gha hàà hùì ka hààraa. ¹⁷ Gaa domka i kòo qaase, wèé zi dàò zi koem ga Gam ka qõese ga ne khama ma kúrúe sa, nxãasegam gha Nqarim di tsééan koe kiam peresitim tcom-tcomsa a cgòmkuán úúa hãa ba ii ka, a khóè ne dàà-máákuan kúrúá máá, ne nxãasega gane di chìbian koe qgóóa mááè ka. ¹⁸ Gam igabam kò xgàrase, a kúrúá bóòè, khamam gha thèé gane êe kò kúrúá bóòè ne hùì.

Kreste ba Moshe ba hêé naka Joshua ba hêéthêé tsara ka cgáé Me e (3–4)

3

Jeso ba Moshem ka kaia

¹ Gaa domka méé tu, tí qõe ga tu tcom-tcomsa tuè, ncêe nqarikg'ai di tciikuan koe hãa tuè, Jesom ka tc'êe. Jesom ncêe kò Nqarim ka tsééa tcg'òòèa hãa ba, a Kiam Peresiti ba ii ba, ncêe ta ko Gam ka gatá di dtcòman nxàea tseegukagu ba. ² Gaam êe kò nxará tcg'òó Mea hãam koem kò tcom-tcomsa Me e, êem kò ma Moshe ba ma Nqarim dim nquum wèém koe ma tcom-tcomsa me e khamaga ma. ³⁻⁴ Wèém nquu ba khóèan ka tshàòèa hãa, Me Nqari ba wèés gúù sa tshàòèa hãa. Me êem ma nquum dim tshàòèa-k'ao ba ma nquum ka kaisa tcomkuan

hòòà hãa khamagam Jeso ba Moshe ba nqáéa hãase tcomkuan hòòà hãa. ⁵ Moshe ba kò tséé-kg'ao me e, a kò Nqarim dim nquum wèém koe tcom-tcomsa me e, a ba a kò gam di zi tséé zi cgoa Nqarim ka gha hàà kg'uiè zi gúù zi ka nxàea tseegukagu. ⁶ Igabagam Kreste ba Nqarim dim nquum koe Gam dim Cóám iise tcom-tcomsa Me e. Ta gatá Gam di ta nquu ta a, ncèè *Nqarim koe* tcoman hëé naka nqòòs èe ta ko gaas cgoa bóòses koe hëéthëé ta kò qgóóa qaria hãa ne.

Komsana úú taman dis dqàèku sa

⁷ Gaa domka méé tu èem kò Tcom-tcomsam Tc'èe ba méé a ko máá:

“Ncèe cáám ka èe tu kòò dòma ba kóm

⁸ ne méé tu táá qari-qari tcáo guu,

èe komsanan úú tama ne kò hëé khama,

èe ne kòò tchàa-xgóós koe kúrúá bóòè ka.

⁹ Ncèe gatu ka tsgõose ga xu kòò kúrúá bóò Te koe,

a kò 40 kurian sèè a Tiri tsééan bóò.

¹⁰ Ra kò gaa domka èes qhàò sa xgòà cgaea hãa,

a Ra a kò máá:

‘Gane di tcáoá ne ko wèè x'aè ka hqàkaguè,

ne Tiri x'áè-kg'áman komsana tama,’

témé.

¹¹ A Ra a kò gaa domka Tiri xgòàn koe gaise a máá:

‘Cuiskaga ne Tiris sãakaguku-q'oos koe tcana hãa

tite,’

témé.”

¹² Q'ana méé tu hãa, tíí qõe ga tuè, naka i cúúa

tu ga táá cg'áè, a dtcòm úú tamas tcáo sa úúa hãa

guu, ncèe gha kúrú tu u tu kg'òèa hãam Nqarim

koe tcg'oa sa. ¹³ Igaba méé tu wèè cáám ka korèku,

‘ncèem cáám ba’ ta i kò ko mééès noose, naka i gha

nxãasega táá c'ěe-kg'áía tu ga cg'ãèan ka hoàkaguè naka qari-qari-tcúuè guu. ¹⁴ Ncěe Nqarim koe ta kò ko qarika tcom, ncěe ta kò ko kg'aia hěe khama a síí chõò-q'oos koe tcãà ne ta gha Krestem koe xg'aea hãa. ¹⁵ Ncěe i ma *Nqarim dis* Tcgãyas koe ma góásea hãa khama a ko máá:

“Ncěem cáím ka tu kòo Nqarim di dòmàn kómí ne méé tu táá gatu ka tsgõose ga xu Nqari ba kò komsana tama xu khama ma qari-qari tcáo guu,”
témé.

¹⁶ Kháé dìí ga nea ěe kò dòmà ba kómá hãa igaba kò táá komsana Me ne? Gane ěe kò Egepeto koe guu a tcg'oara hãa ne tama ne gáé kò ii, wěéa ne ncěe kò Moshem ka tc'ãà-cookg'aièa hãa ne? ¹⁷ Kháé ba kò Nqari ba dìín 40 kurian xgòà cgaea hãa? Gane ěe kò cg'ãèan kúrúa hãa ne tama nea gáé kò ii, ncěe i kò gane di tc'áróan tchàa-xgóós koe x'óóku ne? ¹⁸ Kháé ba kò dìí ga ne koe gaise, ncěem kò bìrí ne a máá, Gam dis sãàkagukus-q'oo koe ne cuiskaga tcana hãa tite témé ne? Gane ěe komsana tama ne koe cúí ga a. ¹⁹ Si kò ncěes gúù sa x'ái ta a, dtcòm úú tamas domka ne kò táá *sãakagukus-q'oo* koe tcãà sa.

4

¹ Gam dis sãakaguku-q'oos koe tcãàn dis nqòòkaguku sa hãa, ke méé ta q'ana hãa naka i cúíá ta ga táá gaa koe tcãàn ka tààè naka kháóka qaùà hãa guu. ² Qãè tchõà ne kò hàà cgae ta a ke, ěe i kò ma síí cgae nea khamaga ma, igaba ěe ne kómá hãa kg'uia nea kò gane koe cgáé tama, ěe ne ko kómí m ka ne kò táá dtcòm m khama. ³ Ncěe sa

ko máá, ãe dtcòma hãa ta gha ães sãakaguku-q'ooos
koe tcãà, témé. Nqari ba kò máá:

“Tiri xgòàn koer gaisea hãa,
cuiskaga ne gane

Tiris sãakaguku-q'ooos koe tcana hãa tite sa,”

témé khama. Eêta i kò ma Gam di tsééan
nxãakamaga nqõóm tshoa-tshoase-q'oo koe ga
xg'ara hãa, me kò sana hãa igaba. ⁴ 7 dim cárn
ka i *Nqarim di zi* Tcgãya zi koe c'ëe koe góásea
hãa a ko máá: “Nqari ba kò 7 dim cárn ka Gam di
tsééan wèé koe sana hãa,” témé khama. ⁵ A ba a kò
gaicara ncëem qgáim koe máá: “Cuiskaga ne Tiris
sãakaguku-q'ooos koe tcana hãa tite,” témé. ⁶ Gane
ëe kò tc'ãà a qãè tchòàn kóm nea kò táá dtcòm,
khama ne kò gane di komsana taman domka gaas
sãakaguku-q'ooos koe táá tcãà. Ne c'ëe ne hànaa, tcãà
sa kgoara mááèa hãa ne. ⁷ Gaa domkam kò Nqari
ba gaicara c'ëem cárn ba tòó, “Ncëem cárn ba” ta
ko ma tciie ba. Káí xu kuri xu qãá q'oo koem kò
Dafitem koe guu a kg'ui, ncëe i nxãakamaga *Nqarim
di zi* Tcgãya zi koe ma nxàèèa hãa khamaga ma a
máá:

“Ncëem cárn ka tu kòo dòmà ba kóm,
ne méé tu táá tcáóa tu qari-qari guu,”
ta ko méé e.

⁸ Ncëe Joshuam kò xg'ao sãakaguku-q'oo sa máà
nea hãa, nem ga kò Nqari ba táá kabise a kháóka
c'ëem cárn ka kg'uia hãa. ⁹ Gaa domkagas Nqarim
di ne khòè ne koe Sabata dis sãakaguku-q'oo sa téé-
tëe. ¹⁰ Díim wèém ëe ko Nqarim dis sãakaguku-
q'ooos koe tcãà ba ko gam di zi tséé zi koe sãa
khama, ãem kò ma Nqari ba Gam di zi koe ma
sana hãa khamaga ma. ¹¹ Ke méé ta gaa domka

ncēes sākaguku-q'ooos koe tcāàn x'āà máá, naka taa nxāasega táá x'óóku guu, ncēe ne kò gane ma gane di komsana taman domka ma x'óóku khama ma.

¹² Nqarim dim kg'ui ba kg'õèa hãa, a ko tséé khama, a wèé za ga ntcõe-kg'ám ntcàum ka kaisase ts'èè me e, a ko khóèan koe qhàea tcāàse, a tcáo sa hēé naka tc'ēe ba hēéthēé gáòa q'aa, a q'amku-q'oo zi hēé naka tcgaèan hēéthēé q'aa-q'aa, a ba a ko tcáós di cauan hēé naka tc'ēe-kg'áman hēéthēé bóòa tcg'òó. ¹³ C'ees gúùs Nqarim tcgái-q'oo koe chómsea hãas ga sa káà si i, wèés gúùs ēe kúrúèa hãa sa nqáman koe téé-tēe a ko tcgái-q'ooa ba koe hòòse, Gaam ncēe Gam koe méé ta xòara mááse ba.

Kreste ba peresiti xu ka cgáé Me e (4:14–7:28)

Jeso ba kaim peresitim tc'amaka hãa Me e

¹⁴ Q'ana ta hãa, kaim peresitim tc'amaka hãa ba ta úúa hãa sa, Jesom ncēe Nqarim dim Cóa ba, ncēe kò nqarikg'aian nqáé a Nqarim cookg'ai koe síí hãa ba. Ke méé ta ncēe ta nxàea hãa dtcòman qarika qgóó. ¹⁵ Kaim peresitim gatá di kg'amkan koe thõò-xama máá ta a tama ba ta úú tama khama, igabaga ta kaim peresiti ba úúa hãa, ncēe kò ēe ta gatá ma kúrúá bóòèa hãa khamaga ma wèé za kúrúá bóòè ba, igaba kò táá chìbi kúrú ba. ¹⁶ Ke méé ta gaa domka kgoarasea hãase Nqarim dis ntcõó-q'ooos x'aian dis koe cúù-cuuse, ncēe cgómkuan hãa koe, nxāasega ta gha gaa koe thõò-xama-máákuan hēé naka cgómkuan hēéthēé hòò, ncēe gha hùì ta a, qaa a ta ko x'aè ka.

5

¹ Wèém kiam peresitim ncēe khòè ne xg'aeku koe guu a nxárá tcg'òóèa ba nxárá tcg'òóèa hãa, khòè nem gha nxãasega Nqarim cookg'ai koe téèa máá, a gane téè-q'oo koe chìbia ne domka aba zi hēé naka dàòà-máákuan hēéthēé tcg'òóa máá ne ka.

² Gaam igabam kg'amka me e, khamam ko gane ēe cúí gúù ga c'úua hãa a ko tsaa ne cgoa tc'ause tséé. ³ Gaa domka i ko qaase, khòè ne di chìbian domka hēé, naka gam di chìbian domka hēéthēém gha dàòà-máákuan kúrú sa.

⁴ I cúí khòè ga ncēes tcomku sa séèa máásea hãa tite, igabam Nqarim ka tciièa hãa, ncēm kò ma Arone ma tciièa hãa khamaga ma. ⁵ Krestem igabam kò táá kiam peresiti bam gha kúrú ka kaikaguse, igabam kò nxárá tcg'òóè Gaam ēe ko máá:

“Tiri Tsi Cóa Tsi i;

Ra ncēe cáím koe guu a Tsarir Xõò Ra a,”

témém ka.

⁶ Ncēm ko c'ēe qgái koe kg'ui a ko máá:

“Chõò tamase Tsi peresiti Tsi i,

Meleki-setekem di x'àèan koe guu a,”

témé.

⁷ Jesom di kg'õèan nqõómkg'ai di koem kò còrèan hēé naka dtcàràn hēéthēé q'aua kg'aeon cgoa nxàea tcg'òó, Gaam ēe x'ooan koem gha kgoara Me di qarian úua hãam koe, a ba a kò Nqari bam q'àòà hãa domka komsanaè. ⁸ Gatàm kò ma Cóa ba ii, igabam kò ēem ko xgàrasea máás koe guu a komsanan xgaa-xgaase. ⁹ Eēm hààraa máána hãa sam ko kúrúa xg'ara kam ko chõò tamas kgoaraku sa wèèa ne ēe ko komsana Me ne koe óága. ¹⁰ A

ba a kò kaiam peresiti bam gha ii dis ntcóo-q'oo sa Nqarim ka máàè, Meleki-setekem di x'áèan koe guu a.

Dqàèkus dtcòmàn aagu di sa

¹¹ Káí zi gúù zi xae ga ncēes gúùs ka nxàe, igaba xae ga ma bìrìa tchàno-tchano tu u sa qari si i, kómá tu q'áa tama khama. ¹² Ncēe x'aè ka tu ga kò xgaa-xgaa-kg'ao tu ii, igaba tu ko c'ēem khóem tseegu dis tshoa-tshoase-q'oos Nqarim di kg'uian di sa gha gaicara xgaa-xgaa tu u ba qaa. Búan tu ko qaa, a qari tc'ōoan qaa tama. ¹³ Wèem khóem ēe ko búan cgoa xáròè ba qanega cg'aré me e khama, a tchànoan dim kg'ui ba xgaa-xgaan ka kg'anoè tama. ¹⁴ Igaba i qari tc'ōoan kaia ne di i; nxãakamaga ne kò kúrú xám m khama ne ko ēe qãè ii sa ēe tshúù iis koe q'aa-q'aa.

6

¹ Gaa domka méé ta tc'ãà di zi gúù zi ēe ta kò Krestem ka xgaa-xgaase zi tcg'oara guu naka taa còoka kaia qòò. Táá méé ta gaicara tshoa-tshoase-q'oo sa tshào guu: káà hùì zi tséé zi koe tcóósean di sa, naka Nqarim koe dtcòmàn di sa hēé, ² tcguù-tcguukuan ka xgaa-xgaakuan di sa hēé, naka tshàuan tòó cgaekuan di sa hēé, naka x'ooan koe tēean di sa hēé, naka chòò tamas xgàrakus di sa hēéthēé e. ³ Nqarim kòo kgoara máá ta a ne ta gha ncēes gúù sa kúrú.

⁴⁻⁶ Ka nea ga ntama ma gane ēe kò gane di dtcòmàn aagua hãa ne kabise a gaicara tcóóse? Gane ncēe kò c'ēe x'aè ka Nqarim di x'áàn máàè, a kò nqarikg'ai di aban xám, a kò Tcom-tcomsam

Tc'êe ba máàè, a Nqarim dim kg'uim di qãèan hêé naka hààko x'aèan di qarian hêéthêé xám ne, ncêe ko gane di dtcòmàn aagu ne. Thamka tama i hãa, chìbian koe tcóósean koe ne gha úúè sa. Nxãata i kò ii ne ne gha ko Nqarim dim Cóa ba gaicara xgàua mááse, a ko saucgae sa tcãà Me khama.

⁷ Ncêe nqóóm kò ko gam koe ko ntcãa túú tshàan ko kg'áà, a êe ko gaam koe xhárà ne tc'òoan cgoa hùì nem ko Nqarim koe ts'ee-ts'eekg'aikuan hòò. ⁸ Igaba ãem kòò dxàman hêé naka tc'êese tama tsoman hêéthêé ka tsòm cgaeè nem káà hùì me e, a ba a cgúíkuan ka tééa mááèa, a ba a gha còò dis ka dàòè.

⁹ Ncàm-ncamsa tuè, ncêeta xae ga ko ma kg'ui igaba xae cgáé zi gúù zi kgoarasean di zi koe gatu koe kaisa tcoman úúa hãa. ¹⁰ Nqari ba tchàno Me e, a cuiskaga êe tu kúrúa hãa tsééan hêé naka êe tu Nqari ba x'áíá hãa ncàmkuuan hêéthêé c'úúa hãa tite. Ncêe tu kò tcom-tcomsa ne kúrúa máána hãa, a tu a ko qanega tsééa máá ne ka. ¹¹ Kaisase xae ko tc'êe, gatu ka c'êem wèém gha ncêe zi gúù zi koe tcãà tcáo sa, nakam gha nxãakg'aiga còò dim x'aè ba síí hàà, naka tu gha nxãasega êe tu nqòòà hãa zi gúù zi ka cg'òè-cg'òè. ¹² Kg'amka tu gha ii sa xae tc'êe tama, igaba xae ko tc'êe, gane êe kò dtcòm sa hêé naka qáo tcáo sa hêéthêé sara koe guu a Nqarim ka ne nqòòkaguèa hãa zi gúù zi máàè ne tu gha serè sa.

Nqarim dis nqòòkaguku sa tseegu si i

¹³ Eẽm kòò Nqari ba Abrahamã ba nqòòkagu, kam kò Gam ka Gam dis cg'òès ka gaise, cúí khòè ga káà a khama Nqarim ka kaia a, gaan kam gha

gaise e, ¹⁴ a máá: “Tseegukar gha ts'ee-ts'eekg'ai tsi, a kái tsgõo-coan máà tsi,” témé. ¹⁵ Me kò Abrahama ba qáo tcáóan cgoa qãà, a ba a kò ncēm dàòm ka ãem kò Nqarim ka nqòòkaguèa sa hòò.

¹⁶ Khóèa ne ko kuri ãe gaan ka kaia hãan ka gaise, si ko gaise sa ãe ko nxàèè sa qari-qari a wèè ntcoekuan ga kaàkagu khama. ¹⁷ Gane ãem ko nqòòkagua hãa* nem ko Nqari ba qãèse x'ái kg'oana, Gam di tséé-kg'áíña nem cuiskaga kúrúa kabì tite sa. Gaa domkam kò Gam dis nqòòkaguku sa gaisean cgoa càù. ¹⁸ Nqari ba cuiskaga tshúù-ntcōan nxàè tite. I *Gam di nqòòkagukuan hēé naka gaisean hēéthēéa* cà̀m sara gúù sara kúrúa kabìè tite sara a. Nqarim koe ta bèea síia hãa, *qãè qgáì koe ta gha hãa ka*. Gam di nqòòkagukuan méé i qarika korè ta a, naka ta gha nxãasega cookg'aia ta koe hãas nqòò sa qgóóa qari. ¹⁹ Tcáóa ta ko qgóóa tòós gúùs† khama ta ncēs nqòò sa úúa hãa. Ncēs nqòò sa ko còrè-nquum nqarikg'ai koe hànám q'ane koe síí, qgáím q'aa-q'aakom di c'ãe xòèan koe. ²⁰ Ncēe Jesom gatá téé-q'oo koe tcana hãa koe, Gam ncēe gatá ka tc'ãà a qõòà hãa ba. A ba a kò chõò tamase kaiam peresiti ba kúrú, Meleki-setekem di x'áèan koe guu a.

7

Peresitim Meleki-seteke ba

* **6:17:** gane ãem ko nqòòkagua hãa - Gerika sa ko máá: “gane ãem ko nqòòkagua hãa ne gha máàè e,” témé. † **6:19:** qgóóa tòós gúù sa - Gerika sa ko máá: “ankare” témé. Ankare sa skepe sa ko qgóóa tòós gúù si i.

¹ Ncēm Meleki-seteke ba kò Salema dim x'aiga ba ii, a kaisase tc'amaka hãam Nqarim dim peresiti me e. Eēm kò Abrahamama ba x'aiga xu ncōos koe tàà, a ko k̄abise kam kò Meleki-seteke xg'ae cgoa me a ts'ee-ts'eekg'ai me. ² Me kò Abrahamama ba *ēm kò ncōoan koe séèa hãa* gúùan wèé koe cúis tshàu-q'oo sa máà me. Tc'ãà dis kas ko Meleki-setekem dis cg'õè sa nxàeas kò k̄abiè ne máá: “Tchànoan dim x'aiga ba,” témé, me kò gataga Salema dim x'aiga ba ii, si ko nxãa sa máá: “Tòókuan dim x'aiga ba,” témé. ³ *Gam ka góásea hãa gúù ga kàà a:* kg'áo xõòà ba ka ga hēé kana dxàe xõòà ba ka ga hēé kana qhàòà ba ka ga hēéthēé e, ábàèam hãa kana x'óóam hãa cárn gam úú tama, igabam kò Nqarim dim Cóám khama ii, a ba a chòò tamase peresiti me e.

⁴ Tc'ēe-tc'ēese naka bòò ntam ma kaia hãa sa, gatá ka tsgõosem Abrahamam ga ba kò ēem kò ncōos koe tàà a séèa hãa gúùan ka cúis tshàu-q'oos dian máà me koe ga. ⁵ Xu kò ēe xu khóè xu Lefim dis x'áé-q'oos di xu, ncēe peresiti ii xu ka i ko x'áèan koe qaase, cúis tshàu-q'oo sa xu gha Iseraele di khóèan (ncēe gaxu di qõean) koe séè sa, gatà ne ma gane igaba thēé Abrahamam ka tsgõosecoa ne e igaba. ⁶ Meleki-seteke ba kò Lefim dis x'áé-q'oos koe guu tama, igabagam kò Abrahamam koe cúis tshàu-q'oo sa séè, a kò ts'ee-ts'eekg'ai me, Abrahamam ncēe kò *Nqarim ka gúù zi nqòòkaguèa* hãa ba. ⁷ Ntcoekuè tama ia, ēe nqãaka hãa ba ko kuri ēe kaia hãam ka ts'ee-ts'eekg'aiè sa. ⁸ *Peresiti xu kò ko cúis tshàu-q'oo sa máàè.* Igaba xu gha wèé xu peresiti xu x'óó, *Meleki-setekem* cúim oose, si ko *Nqarim dis Tcgãya* sa nxàea tseegukagu, kg'õèam

ko hãa sa, témé khama. ⁹ Kg'amaga ta ga kg'ui a máá, Lefim ncêe ko *gam ka tsgõose-coa ga ne ka* cúís tshàu-q'oos dian máàè ba kò Abrahamam koe guu a *Meleki-seteke ba* cúís tshàu-q'oo sa tcg'òóa máá, témé. ¹⁰ Eẽm kòo Meleki-seteke ba Abrahamam cgoa xg'ae kam kò Lefi ba qanega ábàè tama khama, igaba *ncêe tchànose ta kò ko nxàe e*, nem kò gam ka tsgõosem Abrahamam dim tc'áróm koe hãa.

Jeso ba Meleki-setekem khama ii

¹¹ Moshem di x'áèa ne ko máá, peresitian méé i Lefim dis x'áé-q'oos di khóèan ii, témé, *i kò ncêean Aronem di x'áè-kq'áman ga a thêé*. Igaba i kò Lefim di peresitian táá gaan di tséèan *chõò tama qgóóa-máákuan óága di* xg'ara-xg'ara, khama i kò ko qaase, c'ẽem peresitim Meleki-setekem di x'áèan koe guuam ga hãa sa, Aronem di x'áèan ka tamase. ¹² Ncêè peresiti xu ko ma tòóa xùrikus kò ko kabìè ne méé i gataga thêé x'áèan góá kabìè. ¹³ *Gatá dim X'aigam* ncêe zi gùù zi ko Gam ka nxàèè ba tãás qhàòs di Me e khama, i qanega cúí khòè ga Gam dis qhàòs koe guu naka altaram koe tséé ta ga hãa. ¹⁴ Q'ãasea i hãa khama, X'aiga ba Juta dis qhàòs koe guua hãa sa, me kò Moshe ba ães qhàòs kam ko kg'ui ka táá cúí gùù ga peresiti xu ka nxàe.

¹⁵ Ncêè c'ẽem peresitim Meleki-setekem khama iim kò hòòsea hãa, nes ko *ncêe xae ko nxàe sa* qãèse x'áise: ¹⁶ khóèan di x'áèan kam kò táá peresiti ba kúró, igaba chõò tamas kg'òès di qarian ka a khama. ¹⁷ *Nqarim dis* Tcgãya sa ko ncêe sa nxàea tseegukagu a ko máá:

“Chõò tamase Tsi Peresiti Tsi i,

Meleki-setekem di x'áèan koe guu a,”
témé khama.

¹⁸ Kg'aika di x'áèa ne kg'amka a, a káà hùì i khama i kò tcg'òòè. ¹⁹ Moshem di x'áèa ne kò táá Nqarim di tsééan xg'ara-xg'ara khama. Igabagam ncēeska Nqari ba cgáés nqòò sa óágara máá taa hãa, ncēe ta gha gaas koe Nqarim koe cúù-cuuse sa.

²⁰ *Nqari ba* kò gaisean tséékagu. C'ēe xu peresiti xu kò táá gaisean cgoa peresitian koe tòòè, ²¹ igabam kò *Jeso ba* gaisean cgoa peresiti ba tòòè, ēem kò Nqari ba bìrí Me a máá:

“X'aigam *Nqari* ba gaisea hãa,
a cuiskaga tc'ēea kãbia hãa tite,
Tsi gha chõò tamase Peresiti Tsi i,”

témé ka. ²² Ncēes gaisés domka ta tseegukaga q'ana hãa, Jeso ba gha cgáés qáé-xg'aes ēe nxàèèa hãa sa kúrú sa.

²³ X'oo sa kò ko peresiti xu xgàè-kg'am xu táá hãa, *c'ēe xu ko x'óó ne xu kò ko c'ēe xu tòòè khama*. Gaa domkaga xu kò kái xu peresiti xu hàna hãa.

²⁴ Igabam ko *Jeso ba* Gam dis tséés peresitian di sa chõò tamase kúrú, chõò tamasem gha hãa khama.

²⁵ Gaa domkam qarian úúa hãa, wèéa ne ēe ko Gam koe guu a Nqarim koe cúù-cuuse nem gha chõò tamase kgoara di i, còrèam gha máá ne kam chõò tamase kg'òèa hãa khama.

²⁶ Kg'ano-kg'anosa a, ēeta iim peresitim kaia ba ta ga úú sa: ncēe tcom-tcomsa, a chìbi úú tama, a q'ano, a chìbi-kg'ao ne cgoa q'aa-q'aaèa, a nqarikg'ai ka tc'amaka kaikaguèa ba. ²⁷ C'ēe xu kaia xu peresiti xu khamam ii tama; i Gam koe qaase tama, wèé cám kam ga kg'aia gam di chìbian domka dààa-mááku sa kúrú a nxãwa khòè

ne domka c'ëe sa kúru sa. Cúis dàòà-mááku sam kò wèé khòèan di si i domka cúí q'oro kúru, ãem ko dàòà-máákus iise tcg'òóse ka khama. ²⁸ Moshem di x'áèan koe i ko guu a kg'amka khòèan nxárá tcg'òóè a kaia peresitian kúru; igabam kò kg'uim gaisean di ba ncëe kò x'áèan ka kháóka hàà ba Cóa ba nxárá tcg'òó, ncëe ko chòò tamase Nqarim di tsééan xg'ara-xg'ara ba.

Krestem dis qáé-xg'ae sa Nciís **Qáé-xg'aes ka cgáé si i (8–9)**

8

Kreste ba kaim Peresiti Me e

¹ Cgáés gúús ncëe koe xae ko nxàe sa ncëe si i: kaim peresiti ba ta úúa hãa, Qarim wèém dim kg'áòm x'òàm xòè dis ntcõó-q'oos x'aian dis koe nqarikg'ai koe ntcõóa-ntcõe ba, ² ncëe kaisase tcom-tcomsam còrè-nquum koe Tséé-kg'ao ii ba, tseegu dim nquum Nqarim ka kúruèa ba, khòèan ka tamase.

³ Wèém peresitim kaia ba nxárá tcg'òóèa hãa, nxãasegam gha aba zi hëé naka dàòà-máákuan ko kúruè zi kg'oo-coa zi hëéthëé Nqarim koe úú ka. Gatà iim dàòm ka i ko qaase, gataga méém thëé gatá dim Peresiti ba *Nqarim cookg'ai koem gha* úús gúú sa úúa hãa sa. ⁴ Ncëe nqõómkg'ai koem kò xg'ao hàna hãa, nem ga xg'ao peresiti tama, aba zi ko tcg'òó xu peresiti xu c'ëe xua hàna hãa khama, Juta ne di x'áè-kg'áman ko gatà méé domka. ⁵ Eë xu ko kúru tsééan peresiti dia nqarikg'ai koe ko kúruèan khamaga ii, a gaan di sòm-c'ana a. A ncëe i kò Moshem ka ii khamaga ii. Eëm kò xgàùèkom

còrè-nquu bam gha Moshe ba kúrú dim x'aè ba hàà kam kò Nqari ba q'ãakagu me a máá: “Kúrú méé tsi nakas wèés gúù sa ãe tsi kò xàbìm tc'amkg'ai koe x'áìèa hãas khama ii,” témé. ⁶ Igabagam ncēeska Jeso ba Nqari ba hēé naka khòè ne hēéthēé xg'aeku koe téé-tēe, a ncēm dàòm ka nciís qáé-xg'aes ka cgáé sa kúrúa hãa. A ba a gataga thēé gaxu dis tséés ka cgáé sa máàèa hãa. Eēm ko Nqari ba kãbas qáé-xg'ae sa kúrú, kam kò nciís qáé-xg'aes di zi gúù zi ka cgáé zi *khòè ne* nqòòkagu khama.

⁷ Ncēè tc'ãà dis qáé-xg'aes kò xg'ao kàà chìbi sa ii, nes ga kò xg'ao cààm dì sa táá qaaèa hãa khama.

⁸ Igabagam kò Nqari ba Gam dì ne khòè ne koe chìbian hòò, a ba a kò kg'ui cgoa ne a máá:

“Bóò, x'aè ba gha hàà,

Iseraele di ne khòè ne hēé naka Juta di ne khòè ne hēéthēé

cgoar gha kãbas qáé-xg'ae sa kúrú ba.

⁹ Si ncēes qáé-xg'aes kãba sa cuiskaga nciís qáé-xg'aes khama iia hãa tite.

Gane ka tsgõose ga xu cgoar kò kúrúa hãa sa, ãer kò qgóó x'òà xu a tc'ãà-cookg'ai xu, a Egepeto koe tcg'òó xu ka.

Qáé-xg'aes ãer kò máà nea hãas koe ne ko tcom-tcomsa tama

khama ra kò Tíí X'aiga ra táá nqábé ne.

¹⁰ Igaba hààkom x'aèm kar gha Tíí X'aiga Ra

Iseraele di ne khòè ne cgoa kúrús qáé-xg'aes ga si i ncēe sa:

Tc'ëea ne q'oo koer gha Tiri x'áè-kg'áman tcãà,

a Ra a gha tcáóa ne q'oo koe góá tòò o.

Gane òòm Nqari bar gha ii, ne gha Tiri ne khòè ne ii.

11 Me cuiskaga dìim ga ba gane xg'aeku koe tēe naka gam ka c'ēe ba xгаа-xгаа hãa kana bìrì me a hãa naka máá,
 'X'aiga ba méé tsi q'ana hãa' téméa hãa tite.

Wèéa ne ga gha q'ãa Tea hãa khama,
 cg'árém koe guu a tshoa-tshoa
 a síi kaiam koe chõò koe.

12 Gane di chìbian koer gha thõò-xama máá ne,
 a cuiskaga gaicara gane di chìbian ka tc'ēe-tc'ēesea
 hãa tite khama,"

tam méé.

13 Eēm ko máá, ncēes *qáé-xg'ae* sa kaba si i, témé kam ko Nqari ba máá, tc'ãà di sa ncìi si i, témé. Si gha gúùs ēe ncìi a cg'ãa-cg'anasea hãa sa kháóa cgáéga kaà.

9

Nqõómkg'ai koe hēé naka nqarikg'ai koe hēéthēé còrèa ne

¹ Tc'ãà dis *qáé-xg'ae* sa kò khóèan méé i ga ko ma còrè di x'áè-kg'áman úúa hãa, naka còrèekom qgái ba hēéthēé e. ² Còrè-nquum *cám q'oo* ba kò kúrúè, me kò tc'ãà dim q'oo ba x'áà-x'aa-kg'ai cgoa dis gúùs ko tòòès gúù sa hēé, tafole ba hēé, naka ts'ee-ts'eekg'aièa hãa péréan hēéthēé úúa hãa. Me kò gaam qgái ba, 'Tcom-tcomsam qgái ba' ta ma tciè. ³ Me kò còrè-nquum di tsara q'oo tsara ko q'aa-q'aam qgái ba hàna, ncēe kò gam qãá koe cám dim q'oo ba úúa hãa ba, me kòo gaam q'oo ba 'Kaisase tcom-tcomsam qgái ba' ta ma tciè. ⁴ A ba a kò gautan cgoa kúrúèam altaram qãè hm̀m̀ xg'ãò gúúan ko gaam koe dàòè ba hēé, naka gautan cgoa tcgáùèam káá-dxoom *qáé-xg'ae*s di ba

hěéthěé úúa hãa. Me kò gaam káá-dxoo ba q'ooa ba koe gautan cgoa kúrúèam kubi-dxoom tc'õoan* kò úúa hãa ba hěé, naka Aronem dim dxòm ncěe kò tɔaran ka tsom cgaeèa ba hěé, naka tafole di sara nxõá sara tcaba sara, ncěe kò x'áè-kg'áman gasara koe góá tòòèa hãa sara hěéthěé úúa hãa. ⁵ Gaam káá-dxoom qáé-xg'aes dim tc'amkg'ai koes kò sere-seres cam moengele tsara x'àan di tsara di sa hana, Kherubime ta ko ma tciiè tsara, ncěe kò tcgàmà tsara cgoa kò qgóóa-máákuan dis ntcóo-q'oo sa qábà tcana hãa tsara. Igabaga ta ncěeska ncěe zi gúu zi ka qáòse kg'uia hãa tite.

⁶ Wèé zi gúu zia kò ko ncěem dàòm ka kg'ónòè. Xu kò peresiti xu wèé x'aè ka tchàa dim còrè-nquum, tc'ãà dim q'oo koe tcãa a gaxu di tséean kúrú. ⁷ Igabagam kò ko cam dim q'oom koe, kaim peresitim cúim ga ba kurim q'oo koe cúí q'oro tcãa. A ba a kò ko wèé x'aèan ãem ko tcãa ka gabá hěé naka khòè ne c'úua hãase kúrúa hãa chibian hěéthěé domka síí ko tcg'òó c'áòan cgoa tcãa. ⁸ Me kòo Tcom-tcomsam Tc'èe ba ncěem dàòm ka x'ái, kaisase ts'ee-ts'ee kg'aièam qgáim koe ko síim dàò ba qanega xgobekg'ammè ta ga hãa sa, còrè-nquum tc'ãà dim hãas noose. ⁹ Si ncěe sa x'ái si i ncěem x'aèm koe ko úú ta a sa. A sa a ko x'ái, ãe tcg'òòèa hãa zi aba zi hěé naka máaku zi hěéthěéa cuiskaga còrè-kg'aom di tcáòan tchàno-tchanoa hãa tite sa. ¹⁰ Kg'amaga zi x'áè-kg'ám zi i, tc'õo sa hěé, kg'áa sa hěé naka tãáka zi dàò zi q'ano-q'anosean hěéthěé di zi. A zi a tcáós q'oo di tama zi x'áè-kg'ám zi i, ãe x'aè ka cúí kò ko tséé zi, Me gha nxãakg'aiga síí Nqari ba wèé zi gúu zi kaba-kaba.

* **9:4:** tc'õoan - Gerika sa ko “mana ne” témé.

¹¹ Igabam kò Krete ba kaim peresitim khama ma hàà, qãè zi gúù zi ncēè hààra hãa zi di ba. A ba a kò còrè-nquum ka kaia a kaisase tchàno iim còrè-nquum koe tcãà, ncēè khòè tshàu ka tshàoè naka ncēem nqõómkg'ai di tama ba. ¹² Piri kana ghòè-coan di c'áòan cgoam kò táá tcãà, igabam kò cúí q'oro hēé naka cò di sa hēéthēé Gam di c'áòan cgoa kaisase tcom-tcomsam qgáim koe tcãà, a ãem dàòm ka chõò tamas kgoaraku sa óá. ¹³ Ncēè pirian hēé, naka ghòè-xòòan hēéthēé di c'áòan hēé naka ghòè-coan di tháúan hēéthēé kò ko q'ano tama khòèan koe cgáìè a cgàa ba q'ano-q'ano, *i khòèan kabise a gaicara X'aiga ba còrè*, ¹⁴ ne ia gha nxãaska Krestem di c'áòan nta noose q'ano-q'ano ta a! Gam ncēè kò chõò tamam Tcom-tcomsam Tc'ẽem ka Nqarim koe káà chìbi iise máàse ba, a kò x'ooan koe ko úú zi tséé zi koe gatá di tcáóan q'ano-q'ano ba, nxãasega ta gha kg'õèa hãam Nqari ba kúrúa máá ka.

¹⁵ Gaa domkam *Krete ba kabas qáé-xg'ae* sa óágara hãa, ncēem gaas koe khòè ne hēé naka Nqari ba hēéthēé xg'aeku koe téé-tēè sa, nxãasega ne gha gane ãe tciièa hãa ne nqòòkaguèa hãas gúùs ãe x'óóa guuèa sa chõò tamase q'õò ka. Me Krete ba x'óóa hãa, nxãasega ne gha *gaa ne khòè ne tc'ãà* dis qáé-xg'aes koe kúrúsea hãa chibian koe kgoaraè ka.

¹⁶ Eè x'óóa hãam khòèm ka góá a qauèa hãas tcgãyas, ncēè gam di kg'uian úúa hãa sa méés x'óóam hãa sa x'ái naka saa nxãwa tséékaguè. ¹⁷ Tcgãyas ãe x'óóa hãam khòèm di x'áè-kg'áman úúa hãa sa, ãem khòèm kò x'óó ne cúígas tséé ga si i khama, igaba ãem khòèm kg'õèa hãas nooses káà qari si i. ¹⁸ Gaa domkas kò tc'ãà dis qáé-xg'ae sa

c'áòan ntcãaguè tamas cookg'ai koe káà qari si i.
¹⁹ Gaa domkam xg'ao ko Moshe ba ãem kò ncãa wèe ne khòè ne wèém x'áè-kg'ám ãe x'áèan koe guua hãa ba xгаа-xгаа xg'ara ne, ghòè-coan hëé, naka pirian hëéthëé di c'áòan sèè a tshàan cgoa tcg'omea xg'ae, a qáòm hìim hisopo ta ko ma tciìe ba hëé naka ncoàm x'ábà ba hëéthëé tséékagu a tcgãya sa hëé naka wèe ne khòè ne hëéthëé gaan cgoa cgài, ²⁰ a ba a máá: “Eëm kò Nqari ba x'áè tu u, a máá, qgóóa tu qari témés qáé-xg'ae *sa ko tc'àmà-tcëkg'am* c'áòan ga a ncëe e,” témé. ²¹ A ba a kò thëé gaam dàòm ãem cúim kaga c'áòan cgoa xgàuèkom còrè-nquu ba hëé naka wèé zi gàba zi ãe kò còrèan koe tséékaguè zi hëéthëé cgài. ²² Tseeguan kaga i ko x'áèan koe qaase khama, wèès gúùs gha c'áòan cgoa q'ano-q'anoè sa (igaba zi kò c'ãe zi gúù zi c'áòan cgoa q'ano-q'anoè tama), i c'áòan kò ntcãaguè tama ne i chìbian di qgóóa-máákuan káà a.

Krestem dis dàòà-mááku sa ko chìbian séèa tcg'òó

²³ Gaa domka i kò ko qaase, gúù zi ncëe *nqõómkg'ai koe hàna*, a nqarikg'ai koe hàna zi di sòm-c'ana ii zi ga ncëeta ii dàòà-máákuan cgoa q'ano-q'anoè sa. Igabaga zi ko nqarikg'ai koe hàna zi gúù zi *nqõómkg'ai di dàòà-máákuan ka cgáéan qaa*. ²⁴ Kreste ba kò táá khòèan tshàu ka kúruèam còrè-nquum, ncëe tseegu dim còrè-nquum nqarikg'ai koe hànám dim sòm-c'ana iim koe tcãà khama, igabam kò nqarikg'ai koe tc'áró síí, a ba a ncëeska gatá domka Nqarim cookg'ai koe hãa. ²⁵ Gatagam kò táá nqarikg'ai koe síí, nxãasegam gha téé a gaa koe kái q'oro dàòà-máákus iise tcg'òóse ka, ncëem ko

kuri kiam peresiti ba hěé khama, ěem ko wèém kurim ka kaisase tcom-tcomsam qgàim koe tcãa a c'áòan ncěe gam di tama úú ka. ²⁶ Nxãata i kò ii nem ga kò xg'ao nqõóm tshoa-tshoase-q'oo koe ga guu a kái q'oro xgàrasea hãa khama. Igaba ncěe i ii khama, cúí q'orom x'áísea hãa x'aèan chõò-q'oo koe, nxãasegam gha dàò-a-mááku sa tcg'òóan ka chìbian kaàkagu ka. ²⁷ Ncěe i ma khòèm cookg'ai koe ma tòóèa khama, cúí q'oro méém x'óó, naka ěes qãá q'oo koe xgàràè, ²⁸ khamagam kò thěé Kreste ba ěeta iim dàòm ka cúí q'oro dàò-a-máákus iise tcg'òóè, nxãasegam gha kái ne khòè ne di chìbia séèa tcg'óó ka. Me gha kabise a hàà gaicara cam di sa x'áíse, hààm gha khòè ne di chìbian séèa tcg'óó dise tamase, igaba gane ěe qãà Mea hãa ne koe kgoarasean óá dise.

Krestem di dàò-a-máákua nea cgáé e (10)

10

¹ X'áè-kg'áman *Juta ne dia* qãè zi gúù zi hààko zi di sòm-c'ana a, a i a gaa zi tc'áró-tc'aro tama a. *Ncěe x'áè-kg'áma* nea cuiskaga Nqarim koe ko cúù-cuuse khòèan chìbian koe chõò tamase kgoara hãa tite. Gaa domka i ko qaase, dàò-a-mááku zi méé zi wèè x'aè ka kurian ko ma xùriku khama ma kúrúè sa. ² Ncèè Nqari ba ko còrè ne khòè ne kò xg'ao tseeguan kaga cúí q'oro gane di chìbian koe q'ano-q'anoèa hãa, nxãasega i gha gane di tcáóan táá chìbi-chibi ne ka, ne zi ga kò xg'ao dàò-a-mááku zi téékaguèa hãa. ³ Igaba zi ko ncěeska ncěe zi dàò-a-mááku zi wèém kurim q'oo koe khòè ne gane di

chìbian ka tc'ěe-tc'ěe. ⁴ Ghòè-xòòan hěé naka pirian hěéthěé di c'áòà ne cuiskaga khòè ne di chìbian xg'aàra tcg'òóà hãa tite khama.

⁵ Gaa domkam kò *Kreste ba* nqǒómkg'ai koem ko hàà ka *Nqarim ka* máá:

“Qhàea-mááku zi hěé
naka mááku zi hěéthěé
Tsi kò tc'ěe tama,

igaba Tsi kò tc'áró ba máà Te.

⁶ Dàòà-mááku zi dàòèko zi hěé
naka dàòà-mááku zi
chìbian ko tcg'òóà mááè zi hěéthěé
Tsi kò táá qǎè-tcao máá.

⁷ Ra kò nxãaska máá:

'Nqariè, ncãa ga Ra a,
Tsáá ko tc'ěe sar gha hàà kúrú ka,
ncěe i *Tsari zi Tcgãya* zi koe
Tíi ka ma góásea hãa khama,' témé,”
tam méé.

⁸ Tc'ãà dis kam kò máá: “Qhàea-mááku zi hěé naka mááku zi hěé naka dàòà-mááku zi dàòèko zi hěé naka dàòà-mááku zi chìbian ko tcg'òóà mááè zi hěéthěé Tsi kò tc'ěe tama, a Tsi a kò táá qǎè-tcao máá zi,” témé. A ba a kò ncěe sa nxàe, èeta zi kò ma x'áèan koe qaase igaba. ⁹ A ba a kò nxãaska máá: “Ncãa ga Ra a, Tsáá ko tc'ěe sar gha hàà kúrú ka,” témé. *Ncěe kg'uian kam kò ko tc'ãà di zi dàòà-mááku zi* sée a dxũukg'ai za tòó, nxãasegam gha gaa zi téé-q'oo koe hàà *tcg'òóse a Gam dim tc'áróm cgoa* cãm dis *dàòà-mááku* sa kúrú ka. ¹⁰ Jeso Krestem dim tc'áróm ncěe kò cúí q'oro dàòà-máákus iise tcg'òóèam koe ta ko guu a q'ano-q'anoè, *Nqarim* ncàmà hãa sam kò kúrú khama.

11 Wèém peresiti ba ko cáman ko ma xùriku khama ma gam di tsééan kúrú, a ko dàòà-mááku zi cúíta ii zi kái q'oro tcg'òó, igabaga zi *ncēe zi dàòà-mááku zi cuiskaga* khóèan di chìbian xg'aàra tcg'òóa hãa tite. 12 Igabagam kò Krete ba cúís dàòà-mááku sa chìbian domka tcg'òó, ncēe gha chõò tamase hãa sa, a ba a kò síí Nqarim dim kg'ám x'òàm xèè koe ntcõó. 13 A ba a gaam x'aèm ãem koe guu a Gam di ne cg'õo-kg'ao ne gha hàà nqàrèa ba ka nqãaka tcãàè sa qãàa hãa. 14 Gane ãe ko kúrúè a q'ano nem kò cúís dàòà-máákus cgoa chõò tamase kgoara khama.

15 Me ko Tcom-tcomsam Tc'ẽe ba gatá koe thée ncēe sa nxàea tseegukagu. Tc'ãà dis kam ko Nqari ba máá:

16 “Hãàkom x'aèm kar gha Tíí X'aiga Ra gane cgoa kúrús qáé-xg'aes ga si i ncēe sa: Tiri x'áè-kg'áma ner gha tcáóa ne q'oo koe tcãà, a Ra a gha tc'ẽea ne q'oo koe góá tòò o,”
témé.

17 A ba a gaicara máá:

“Cuiskagar chìbia ne hēé naka gane di zi tséé zi cg'ãè zi hēéthēé ka tc'ẽe-tc'ẽese tite,”

témé. 18 Ncēè ncēe zi gúù zi ka i kò khóèan qgóóa mááèa hãa, ne i nxãaska dàòà-máákuan chìbian di gaicara qaase tama.

Hààn ta Nqarim koe cúù-cuuse

19 Tíí qõe ga tuè, gaa domka ta ga Jesom di c'àòan domka kgoarasea hãase kaisase tcom-tcomsam qgáim koe tcãà. 20 Jeso ba q'aa-q'aakom qgáim ncēe Gam dim tc'áróm iim koe guu a kãbam dàòm kg'õèan di ba xgobekg'ama máá taa hãa

khama. ²¹ Ta kiam peresitim Nqarim dim nquu ba tc'ãà-cookg'aia hãa ba úúa hãa, ²² ke hààn ta Nqarim koe q'ano-tcáóan cgoa cúu-cuuse, cg'oèa hãas ngòòs dtcòman di sa úúa hãase, tcáó zi chibi bóòsean koe guu a q'ano-q'anoèa* hãa zi hěé, naka tc'áróan q'ano tshàan cgoa xg'aàèa hãa hěéthěé cgoa. ²³ Gaam ãe ngòòkagu taa hãa ba tcom-tcomsa Me e, ke hààn ta ngòòs ncēe ta gatá dis ii sa nxàea hãas koe qarika qgóó, ntcãa-ntcãaè tamase. ²⁴ Hààn ta gatá ka c'ēe ne ta ga ma ntcàms ka tc'ēe-tc'ēese, naka i gha nxãasega ncàmkuhan hěé naka qãè zi tséé zi kúrúan hěéthěé càuse. ²⁵ Táá méé ta gatá di xg'ae-q'ooan chòòkagu guu, ncēe ne ko c'ēe ne kuri hěé khama, igaba méé ta korèku, naka ta kaisase gatà hěé, ãem ko ma X'aigam dim cáím ba ma cúu ta ko ma bóò me khama ma.

²⁶ Ncēè tseeguan ta q'ana hãa igaba ta kò ko hòòga chìbian x'ãèa máá a ko kúrú, ne i cúí dàòà-máákuan chìbian di ga hãa tite, ²⁷ igaba q'áo-q'aosas xgàraku sa hěé naka xgòàm c'ee ba hěéthěé cúí ga gha hãa, ncēe gha ntcoè-kg'ao ne cg'õo o. ²⁸ Ncēè c'ēem khòèm kò Moshem di x'áè-kg'áman ntcoea hãa, i cáím kana nqoana tééa-máá-kg'aoan di kg'uian ko ncēes gùu sa nxàea tseegukagu, nem ko cg'õoè, thòò-xama mááè tamase. ²⁹ Kháé nxãaska ncēè c'ēem khòèm kò Nqarim dim Cóa ba náà c'ãa-c'ana ne? Khòèm ncēe ko qáé-xg'aes di c'áòan cg'ãa-cg'ana iise sée ba, ncēem kò gaan ka q'ano-q'anoè e? Khòèm ncēe ko cgómkuhan ko máà ta am Tc'ēem koe bóò-boose ba? Tc'ēe naka bóò, nta noose i gha

* **10:22:** q'ano-q'anoèa - Gerika sa ko máá: cgái-cgaièa hãa. Ncēe sa ko máá, Jesom di c'áòan ka cgái-cgaièa hãa zi.

gam di xgàrasean ma kaisase tshúùà máá me sa!
³⁰ Gaam ãe ko máá: “Tshúùan kabi máá sa Tiri si i, Ra gha surutaa kabi,” témé ba ta q'ana. Si ko gataga *Nqarim dis Tcgāya sa máá*: “Nqari ba gha Gam di ne khòè ne xgàra,” témé khama. ³¹ Nqarim kg'õèa hãam tshàu q'oo koe cg'áéa tcàa sa q'áò-q'aosas gùù si i.

³² Tc'ãà di xu cáám xu ãem kò Nqari ba x'áà ba máà tu u xu ka tu tc'ãe-tc'ãese: xgàrase tu kò a tu a kò kaisas ncõos thõðkas koe hãa, igaba tu kò qarika tãe. ³³ C'ãe x'aè ka tu kò ko khòè ne xg'aeku koe cóèè, a ko xgàràè, ne kò c'ãe x'aè ka c'ãe ne khòè ne ncãem dàòm ka qãèse qgóòè tama, tu kò gane cgoa hãa a ko hùì ne. ³⁴ Gane ãe qáéèa hãa ne tu kò thõð-tcaoa máá, a tu a kò ãe tu kò gatu di zi gùù zi xhùu cgaeè ka, qãè-tcaoan cgoa séèa mááse e, nqarikg'ai koe tu qãè zi gùù zi chõð tamase hãa zi úúa hãa sa tu q'ana hãa khama. ³⁵ Táá méé tu Nqarim koe tu úúa hãa tcoman aagu guu, ncãe kaisas kabi mááku sa úúa hãa a. ³⁶ Qarika méé tu téé sa ko qaase khama, nxãasega tu gha Nqarim kò nqòðkagu tua hãa sa hòð ka, ãem ko tc'ãe sa tu kò ko kúrúá xg'ara ne.

³⁷ “Gaam ãe ko hàà
 ba gha xòm x'aè-coa q'oo koe hàà,
 a ão tite khama.

³⁸ Tiri ne khòè ne ãe tchàno ii
 nea gha dtcòmòs ka kg'õè,
 igaba ncèè c'ãem khòèm kò ko
dtcòmòs koe tééa dìbi
 ner cuiskaga gaam ka qãè-tcaokaguè tite.”

³⁹ Igaba ta gatá khòè ta ãe dtcòmòs koe tééa dìbia a kaàkaguèa ta tama ta a, igaba ta dtcòm sa úúa hãa a

kgoaraèa ta khòè ta a.

Dtcòm sa (11–12)

11

¹ Dtcòm sa ã tsi nqòòà hãa zi gúù zi koe tcoman úú si i, naka ã hòòse tama zi gúù zi hàna hãa sa q'ãa sa hãéthhée e. ² Ncíí kuri di ne khòè ne kam kò Nqari ba gane dis dtcòm̄s domka qãè zi gúù zi nxàe.

³ Dtcòm̄s ka ta ko bóòà q'ãa, wèém nqõó ba Nqarim dim kg'uim ka kúrúèa hãa sa, nxãasegas gha ãe ko hòòse sa ãe hòòse tama zi koe guu a kúrúè ka. ⁴ Dtcòm̄s kam kò Abele ba Kainem dis dàòà-máákus ka qãès dàòà-mááku sa Nqari ba kúrúà máá. A kò gaas koe guu a Nqarim ka tchànóm khòèm iise bóòè, Nqari ba kò gam di zi aba zi ka qãèse kg'ui khama. A ba a ko x'óóam hãa igaba qanega dtcòm̄s koe guu a kg'ui.

⁵ Dtcòm̄s kam kò Enoke ba *ncëes kg'òès koe séèa* tcg'òóè, nxãasegam gha táá x'oo sa xám ka, i kò cúí khòè ga táá hòò me, Nqari ba kò séèa tcg'òó mea khama. *Nqarim dis Tcgãya* sa ko nxàea tseegukagu a ko máá, ãem ko séèa tcg'òóès cookg'ai koem kò nxãakamaga Nqari ba qãè-tcaokagua hãa témé khama. ⁶ Dtcòm̄s ka oosem khòè ba cuiskaga Nqari ba qãè-tcaokagua hãa tite. Wèém khòèm ãe ko Nqarim koe hàà ba méém dtcòm̄, Nqari ba hãa, a ko gane ãe ko qaa Me ne suruta kab̄i sa khama.

⁷ Nqari ba kò qanega bóòè tama zi gúù zi ka Nowa ba q'ãakagu, me dtcòm̄s ka Nqari ba kom-sana a araka ba kúrú, gam x'áé di nem gha nxãasega kgoara ka. Me kò *dtcòm̄s* koe guu a nqõó ba ch̄ibi-ch̄ibi. A ba a kò dtcòm̄s koe guu a tchànóm iise Nqarim ka bóòè.

⁸ Dtcòm̄s kam kò Abrahama ba ãem kò tciie ka komsana, a tcg'oa a ba a nqõóm ãem gha kháóa hàà q'õòm koe qõò, gatàm kò ma qõòm ko qgài c'úúa hãa igaba. ⁹ Dtcòm̄s kam kò nqòòkaguèam kò hãam nqõóm koe cg'áè-khoem khama ma x'ãè. Xgàùeko nquu-coan koem kò x'ãè, tsara kò gataga khòè xuku tsara Isaka tsara Jakobe a tsara thèè gaa koe ga x'ãè, ncèe ko Nqarim koe cúíta iis nqòòkaguku sa hòò tsara. ¹⁰ Tshoa-tshoase-q'oo sa úúa hãam x'áé-dxoo bam téé a ko qãà khama, ncèe gam dim kúrú-kg'ao ba hèé naka tshàò-kg'ao ba hèéthèé Nqari ii ba.

¹¹ Dtcòm̄s kam kò Abrahama, ãetam kò ma gàesea hãa a cóá úú tite, si Sarahs ga sa cóá ábà tama igaba qarian hòò a cóán úú, Gam ãe kò nqòòkagu mea hãa ba tcom-tcomsa Me e sam kò bóòà hãa khama. ¹² Ncèem khòèm cúím, ncèe kò x'oos qàe koe hãam, koe ne kò guu a kái ne tsgõo-coa ne hãa, ncèe gane di kái-q'ooan nqarikg'ai di tconòn hèé, naka tshàò-dxooan-kg'ám di góman di nxõá-coan ncèe nxárase tite hèéthèé di kái-q'ooan khama noo ne.

¹³ Wèé ne khòè ne ncèe ne kò dtcòm̄an úúa hãa a ko x'óó. Eẽ ne kò nqòòkaguèa zi gúú zi ne kò táá hòò, igaba ne kò nquú ka zi hãase bóò zi a ne a kò qãè-tcaoa máá zi. Kgoarasea hãase ne kò nxàe, nqõóm koe ne dàra-kg'ao ne e a cg'áè-khoe ne e sa. ¹⁴ Eẽta ko méé ne khòè ne ko x'ái, c'ẽem nqõóm x'ãè-q'oo ne gha ba ne ko qaa sa khama. ¹⁵ A kò táá nqõóm ãe ne kò gaam koe guua hãam ka tc'èe-tc'èese. Gatà ne kò xg'ao hèéa ne ne ga kò xg'ao kabise ne gha di x'aèan úúa hãa khama. ¹⁶ Igaba ne kò ãem nqõóm ka qãèm nqõóm nqarikg'ai di ba xgónèa. Me ko Nqari ba gaa domkaga gane

dim Nqari ba ta ma tciìèan ka sau-cgaekaguè tama, x'áé-dxoo bam kg'ónòà máá nea hãa khama.

¹⁷ Dtcòm̄s kam kò Abrahama, ãem kòo Nqari ba kúrúá bóò me ka, Isaka ba dàòà-máákus iise tcg'òó. Me kò gaam ãe kò nqòòkaguèa hãa ba gam dim cóám cúise ábàèa hãa ba dàòà-mááku sa kúrú cgoa ka hée, ¹⁸ ãetam kò ma Nqari ba bìrí mea hãa a máá: “Isakam koe tsi gha guu a ncëer nqòòkagu tsia hãa tsgõo-coan úú,” téméa hãa igaba. ¹⁹ Nqari ba ãe x'óóa hãa nem gha ghùì di qarían úúa hãa, sam kò Abrahama ba bìrísea hãa khama. Si ko ncëe sa c'ãem dàòm ka máá, x'ooan koem kò guu a Isaka ba hòò, témé.

²⁰ Dtcòm̄s kam kò Isaka ba hàà gha kúrúse ts'ee-ts'eekg'aikuan Jakobeá tsara Esaua tsara nqòòkagu.

²¹ Dtcòm̄s kam kò Jakobe, ãem ko x'óós cookg'ai koe wèè tsara cóá tsara Josefam di tsara ts'ee-ts'eekg'ai, a ba a gam dim dqàbi hìim cgoa qarisea hãase, Nqari ba dqòm̄.

²² Dtcòm̄s kam kò Josefa, x'óóm gha di x'aèan ko cúù ka, Iseraele di ne khòè ne dis qòòs Egepeto koe ne gha guu a tcg'oa dis ka kg'ui, a ba a kò x'áè-kg'áman nda méé ne gam di c'óá xgubu-xgubuan úú di máà ne.

²³ Dtcòm̄s ka khara kò Moshem ka xòò ga khara táá x'aigam di x'áè-kg'áman wèè xu cóá xu méé xu cg'òoè di bèe, a khara a kò ãem ko ábàèa xg'ara ka nqoana nxoan chóm̄ me, t'òem cóá me e sa khara kò bóòà hãa khama.

²⁴ Dtcòm̄s kam kò Moshe ba, ãem ko kai ka, Farom dis cóás dim cóá ba tam gha ma tciìè sa xguì, ²⁵ a kò táá xòm̄ x'aèan ka chìbian di kãrean

tc'õós koe máàse, igabam kò Nqarim di ne khòè ne cgoam gha xgàràè sa nxárá tcg'òóa mááse. ²⁶ Gatagam kò hààkom x'aèm dis máákus koe tòón tcgáíá hãa, khamam kò Kreste bam gha xgàrasea máá sa biríse, a ba a kò ãe sa bóò, si Egepeto di x'aian ka kaia hãas x'ai si i. ²⁷ Dtcòm̄s kam kò x'aigam di xgòàn bèe tamase Egepeto koe tcg'oa, Gaam ãe hòòse tama bam kò qgòóa qari khama, bóò Mea kò hãa khòè khama ma. ²⁸ Dtcòm̄s kam kò Paseka dis kòè sa kúrú, a c'áòan *mée i nquuan-kg'ám* koe cgáìè di x'áèan tcg'òó, nxãasegam gha moengelem cg'òokus di ba táá tc'ãà a ábàèa cóán Iseraele di cg'òo ka.

²⁹ Dtcòm̄s ka ne kò *Iseraele ne* Ncoà Tshàa dim tshàa-dxoo ba tchoaba, c'òóa hãam qgáim koe ko nqáé khama ma, igaba ãe xu kò Egepeto di xu khòè xu tchoaba kg'oana ka xu kò tshàan ka tómmè.

³⁰ Dtcòm̄s ka i kò nxõá di xhàroan Jeriko di cg'áé, ãe ne ko *Iseraele ne* 7 cáman nxama-nxama ana xg'ara ka.

³¹ Dtcòm̄s kas kò cg'árà-kg'aos Rahabe sa Nqarim di x'áèan komsana tama ne cgoa táá cg'òòè, ães kò tãá za guu a ko nqõó ba ntcáà tsara khòè tsara tòókuan cgoa qãèse hààkagu ka.

³² Dùú sa ra gha qanega nxàe? Ncãe Giteone ba hãé, Baraka ba hãé, Samsone ba hãé, Jafete ba hãé, Dafite ba hãé, Samuele ba hãé naka porofiti xu hãéthhée kar gha c'ãe gúú nxàe di x'aèa ner úú tama ka, ³³ ncãe kò dtcòm̄s koe guu a x'aian x'ãà tàà, a kò ãe tchàno ii sa kúrú, a ãe xu kò nqòòkaguèa sa hòò xu, ncãe kò gàman di kg'áman tcëekg'am, ³⁴ a c'eean di karu taman di xgòàn ts'írí, a ntcàum di kg'ám-c'aman nxanagu xu, ncãe kò kg'amka ii igaba

kò kabise a qari-qariè xu, ncêe kò ncõoan koe tàà xu, a kò tǎá nqǒó di xu ncõo-kg'ao xu x'ǎà tàà xu qgóé xu. ³⁵ Khóè zi kò ẽe kò x'óóa hãa qhàòan gazi di i x'ooan koe guu a ghùiea hãa ne koe hòò. C'ẽe nea kò kaisase xgàràè igaba ne kò kgoarakuan xguì, nxãasega ne gha ẽe ne ko x'ooan koe tẽe ka qǎès kg'òè sa kg'òè ka. ³⁶ C'ẽe nea kò ncoiè a ne a kò xg'ármè, a kò thèé táùan cgoa qáèè a qáè-nquuan koe úúè. ³⁷ C'ẽe ne kò nxǒán cgoa xaoè, ne c'ẽe ne gáòà q'aaè, ne c'ẽe ne ntcàuan cgoa cg'òòè. Ghùu khòoan kana piri khòoan ne kò hãa a ko caate. Dxàua ne kò hãa, a kò qóm cgoa qgóókua hãa, a ne a kò tshúùse qgóóè. ³⁸ Nqǒó ba ko qǎèa máá ne tama. Hoàra ne ko te tchàa-xgóóan koe hẽé naka xàbian koe hẽé naka nxǒán dòm q'oo koe hẽé naka dqòò haéan koe hẽéthèé e.

³⁹ Wèèa ne ga kò Nqari ba qǎè-tcaokagu gane di dtcòmàn ka, igaba ne kò táá ẽe ne ko nqòòkaguèa hãa sa hòò. ⁴⁰ Nqari ba kaisase qǎès gúùs c'ẽe sa kg'ónòà máá taa hãa, nxãasega ne gha gane gatá cgoa xg'ae a *Nqarim máà ta kg'oana sa cg'oèa* hãase hòò ka.

12

Jesom koe tòón tcgáí

¹ Ta ncêeta noose kaias túú-c'òòs nxàea tseegukagu-kg'ao ne dis ka nxama-nxamaèa hãa, ke méé ta wèés gúùs ẽe ga ko xgáè-kg'am ta a sa hẽé naka ncêe ko qóm ba qgóókagu ta a zi cg'ǎè zi hẽéthèé aagu, naka taa ncêe ta máàèa hãas qarò sa qáò tcáóan cgoa qarò, ² Jesom koe tcgáía ta tòóa hãase, ncêe ko gatá di dtcòmàn tshoa-tshoa a xg'ara-xg'ara ba. Ncêe kò qáò tcáóan cgoa

xgàukuan koe máàse ba, nxãasegam gha hààkom x'aèm ka qãè-tcaoan hòò ka, a kò táá saucgae ba. A ncēeska Nqarim dis ntcōó-q'ooos dim kg'áòm x'òàm xòè koe ntcōóa-ntcōe ba. ³ Gaam ncēe kò chibi-kg'ao ne di ntcoekuan domka ncēeta noo thōòan q'oo koe qáò tcáóse hãa ba. Gabá méé tu tc'ēe-tc'ēese, naka tua gha nxãasega táá t̃au naka xhōen-tcáo guu.

⁴ Gatu dis dqùrìs ncēe tu ko chìbian cgoa x'ãàkus koe tu qanega c'áòà tu ntcãagu tu gha xguìs téé-q'ooos koe síí ta ga hãa. ⁵ Ghùì-ghui-tcáókuan dim kg'ui ba tu gáé c'úua hãa? Ncēe ko gatu cgoa *Gam òò tu* cóá tu ìi khama ma kg'ui, a ko máá:

“Tiri tsi cóá tseè,

táá X'aigam di dqàè kg'ónòkuan ntcoe guu,

naka ãem kò ko dqàè tsi ne táá xhōen-tcáo guu,

⁶ X'aiga ba ko gaam ãem ncàma hãa ba dqàèa kg'ónò,

a wèém ãem ko Gam dim cóám khama ma séè ba xgàra ke,”

témé ba.

⁷ Ke méé tu dqàèa kg'ónòkuan koe qáò tcáo ìi, Nqari ba ko Gam di tu cóá tu ìise qgóó tu u ke. Ndakam cóá ba hãa, ncēe xòòm ka dqàèa kg'ónòè tama ba?

⁸ Wèém cóá ba ko dqàèa kg'ónòè. Gaa domka, ncēè dqàèa kg'ónòè ta ga tu kò hãa ne, tu nxãaska qãèm dàòm ka ábàè tama tu cóá tu u, cg'áràn koe guu a ábàèa tu, a tseegu di tama tu cóá tu u. ⁹ Gataga ta wèèa ta ga nqõómkg'ai koe kg'ào xòòan úua hãa,

ncēe ko dqàèa kg'ónò ta a, ta ncēes gúús domka tcom ana hãa. Ka ta gha kháé nxãaska nta noose gatá ka Xòòm tc'ēem dim koe máàse a kg'òè? ¹⁰ Gatá ka xòò ga ne ko xòòm x'aè-coa q'oo koe dqàèa kg'ónò ta a, ãe ne ko gane ma tc'ēe khama ta gha ìi ka,

igabaga ãem ko Nqari ba dqàèa kg'ónò ta a ne i gatá hùì dì i, nxãasega ta gha Gam dì q'ano-tcáoan hòò ka. ¹¹ Ncèè c'èe x'aè ka ta kòò dqàèa kg'ónòè ne i thòòka khama xam, a qãè-tcaokagu ta a tama. Igaba ne gha hààko x'aè ka gane ãe kòò dqàèa kg'ónòèa hãa ne tchànoan òòm tc'áróm tòókuan úúá hãa ba máàè.

¹² Gaa domka méé tu x'òàa tu hěé naka qúrú tu ncēe xhōea hěéthéé qari-qari. ¹³ Nqàrèa tu tchàno dàòan kúrúa máá, naka ne nxãasega ãe nqoara ne táá tààè guu, igaba qãèkaguè.

Nqari ba xguàn dis dqàèku sa

¹⁴ Wèè qaria tu cgoa kúrú naka wèè khòèan cgoa tòókua hãase x'ãè naka tua q'ano-tcáo ii. Q'ano-tcáo tama tu kòò hãa ne tu cuiskaga X'aiga ba bóòda hãa tite ke. ¹⁵ Q'ãa méé tu naka i táá cúí khòè ga Nqarim dì cgómkuan tcào guu, nakam táá cúím tɔbem kg'aum ga ba tsom guu, ncēe gha tshúùan ghùì ba, ncēe gha kái ne kúrú ne cg'uri-cg'urise ba, ¹⁶ naka i táá cúí khòè ga cg'árà dì ii guu kana Esaum khama cg'ãè tcáo ii guu, ncēe kòò qgáé-kg'ai òòm cóám ii dis téé-q'oo sa cúís gãbas tc'òoan dis domka x'ámágu ba. ¹⁷ Ncēe ta ma q'ana hãa khama, ãe koe guus kam kòò ts'ee-ts'eekg'aièm gha sa qaa; igabam kòò táá ãem kúrú hãa sam gha kúrúa kabì òòm dàò ba hòò, gaa domka i kòò ts'ee-ts'eekg'aikuan xguì me, gatàm kòò ko ma wèè tcáoá ba ka tcgái-tshàran cgoa qaa a igaba.

¹⁸ Ncēe tu gam koe hààra hãam xàbì ba Sinai òòm xàbìm khama ii tama khama, ncēe gatu ga qgóó a xám ba, ncēe c'eean ko gaam koe karu, me ntcúú sa hěé, dcúú-qom sa hěé, kiam tc'ãá ba hěé,

¹⁹ nxãàm di ts'oo-q'ooan hěé naka dòm di kg'ui-q'ooan hěéthěé úúa hãa ba. Ncěe khóè ne ko gaam dòm di kg'ui-q'ooan kóm ka ne kò dtcàrà, táá ne gha gaicara c'ěe kg'uia ba ga kóm sa ba, ²⁰ ěe ne kò x'áèèa hãa sa kò qóma máá nea hãa khama, ncěe kò ko máá: “Ncěe kg'oo-coa ga ii, a kò ncěem xàbì ba qgóó igaba méé i nxõán cgoa xaoa cg'õòè,” témé sa. ²¹ Eě kòo bóòè sa kò kaisase q'ae-q'aesa si i, me kò Moshe ba máá: “Q'aeàn kar tcãàèa, a ko cg'uru,” témé.

²² Igabaga tu *ěem xàbìm koe hàà tama, a Siona dim koe hààraa, nqarìkg'aian dim Jerusalema ba, kg'õèa hãam Nqarim dim x'áé-dxoo ba.* A tu a gataga tcám-tcám moengelean qãè-tcaoa hãase xg'aea hãa koe hààraa. ²³ A tu a gataga tc'ãà a ábàèa ne dis kerekes koe hààraa, ncěe cg'õèa ne nqarìkg'ai koe góá tòòèa ne. A tu a gataga Nqarim koe hààraa, wèè khóèàn dim Xgàra-kg'ao ba, a tu a gataga tchàno ne khóè ne* di tc'ěean koe hààraa. ²⁴ A tu a gataga Jesom koe hààraa, kabas qáé-xg'aes koe ko Nqari ba hěé naka khóè ne hěéthěé xg'aeku koe ko tòókuan kúrú ba. A tu a gataga c'áòàn tsarisea hãa koe hààraa, ncěe ko Abelem di c'áòàn ka qãè kg'uiàn kg'ui i.

²⁵ Q'ãa méé tu naka táá Gam ěe ko kg'ui cgoa tu u ba xguì guu. Ncěe gane ěem kò nqõómkg'ai koe hãa a ko kg'ui cgoa ne, ne ko xguì nea kò táá nxanagu Me, ka ta gha nta noose nxanagu Me, Gaam ncěe nqarìkg'ai koe hãa a ko kg'ui cgoa

* **12:23:** tchàno ne khóè ne - Gerika sa ko máá: “xg'ara-xg'araèa ne tchàno ne,” ncěe “Nqarim ko ma tc'ěe ne khama ma kúrúèa ne khóè ne tchàno ne” ta i ga méèè ne.

ta a ba? ²⁶ Gaam ncẽem ãe x'aè ka kò dòmà ba cgoa nqõómkg'ai ntcãa-ntcãa ba, igabagam ncẽeska nqòòkagu taa hãa, a máá: “Qanega cúí Ra gha nqõómkg'ai cúí ntcãa-ntcãa tamase nqarikg'aian ga hẽéthhẽé ntcãa-ntcãa,” témé ba. ²⁷ Ncẽem kg'uim, ncẽe ko máá: “Qanega cúí,” témé ba ko kúrúèa hãa zi gùù zia gha ntcãa-ntcãaè a tcg'òòè sa x'ái, nxãasega zi gha gùù zi ntcãa-ntcãaè tite zi qau ka.

²⁸ Gaa domka méé ta Nqarim di x'aian, ncẽe cuiskaga ntcãa-ntcãaè tite ta máàèa hãas gùù sa qãè-tcaoa máá, naka taà Nqari ba còrè, qãè-tcaokagu Me kom dàòm ka, kaisa tcomkuan hẽé naka q'àòan hẽéthhẽé cgoa. ²⁹ Gatá dim “Nqari ba dàòà ko cg'õos c'ees khama ii” ke.

Nqari ba ko qãè-tcaokagu zi tséé zi (13)

13

¹ Qõekua ne khòè ne khama tu ma ncàmku. ² Táá méé tu c'urù guu, tãá za guua hãa khòèan x'áéa tu koe qãèse hààkagua ne; gatà hẽéan ka i kò c'èe khòèan c'ùùà hãase moengelean cg'áè-khoe iise qãèse hààkagu ke. ³ Gane ãe qáé-nquuan koe hàna ne ka tc'èe-tc'èese naka ãe ne hànas téé-q'ooos koe tòóse, naka tua gataga gane ãe xgáèè ko ne tc'èe-tc'èese, gatu ga ko ma xgàrase khama ma.

⁴ Wèé khòèan ka méé i sèèkuan tcommè nakam kgàrom sèèkuan di ba q'ano ii, Nqari ba gha cg'áràn ko kúrú ne hẽé naka wèé cg'ára qhàòan ga hẽéthhẽé ko xgàra ke.

⁵ Kg'òèa tu méé i marian ncàm koe tòósea hãa guu, igaba méé tu wèés gúùs ãe tu úúa hãa sa qãè-tcaoa máá. Nqari ba kò máá:

“Cuiskagar guu tsia hãa tite;

a Ra a gataga cuiskaga aagu tsia hãa tite,”

témé ke. ⁶ Gaa domka ta ko kgoarasea hãase kg'ui a ko máá:

“X'aiga ba tirim Hùì-kg'ao Me e,

ra cúí gúù ga bèe tite,

dùú ba ga khòè ba kúrú te?”

témé.

⁷ Tc'èe-tc'èese tu gatu di xu tc'ãà-cookg'ai xu, ncèe kò Nqarim di kg'uiian xgaa-xgaa tu u xu. Tc'èe-tc'èese nta iis kg'òè sa xu kò kg'òè sa naka tua gaxu dis dtcòm sa serè.

⁸ Jeso Krete ba Gam cúím ga Me e, ncãaka dim cáím ka hëé, ncèem cáím ka hëé, naka chòò tamase hëéthëé e.

⁹ Táá méé tu cg'ãè na tãáka xgaa-xgaa-kg'áman ka hoàkaguè guu. Gatu di tcáóan gha *Nqarim di* cgómkuan ka qari-qariè sa qãè si i ke, tc'òoan di x'áè-kg'áman komsanan ka tamase, ncèe gane ãe ko tc'óó o ne koe cúí hùì ga úú tama a. ¹⁰ Altara ba ta úúa hãa, peresiti xu ncèe Juta ne ko còrèm qgáim koe ko tséé xu cúí qari ga úú tama, gaam koe xu gha tc'óó di ba.

¹¹ Kaiam peresiti ba ko kg'oo-coan di c'áòan séè a chìbian dis tcg'òóa-máákus iise kaisase tcom-tcomsam qgáim koe úú, igabaga i ko gaan di tc'áróan x'áém ka tchàa koe dàdè. ¹² Gaa domk-agam kò Jesom igaba thëé gataga x'áé-dxoom ka tchàa koe xgàràè, nxãasegam gha Gam di c'áòan koe guu a khòè ne kúrú ne gane di chìbian koe q'ano

a tcom-tcomsa ka. ¹³ Ke hààn ta nxãaska x'áém ka tchàa koe tcg'oa naka Jesom cgoa xg'ae naka Gam cgoa sau-cgaekaguè. ¹⁴ Ncēe koe ta kúúa ta gha hãam x'áé-dxoo ba úú tama, igabaga ta ko hààkom x'áé-dxoo ba qaa khama.

¹⁵ Ke hààn ta nxãaska wèé x'aè ka Nqari ba dqòmàn di dàòà-máákuan Jesom koe guu na tcg'òóa máá, dàòà-máákus ncēe cg'òèa ba nxàea tcg'òóan ka ko kg'áms ka kúrúè sa. ¹⁶ Naka tua táá qãèan kúrúan hēé naka aukuan hēéthēé c'urù guu, gatà ii dàòà-máákuan kam ko Nqari ba qãè-tcaokaguè ke.

¹⁷ Gatu di xu tc'ãà-cookg'ai xu komsana naka gaxu di x'áè-kg'áman koe máàse. Kòre tu u xu ko ke, khòèm gatu ka gha Nqari ba chóà máám khama ma. Komsana xu naka xu nxãasega tsééa xu qãè-tcaoan cgoa kúrú, tshúù-tcaoan cgoa tamase, gatà i kò ii ne i cuiskaga hùì tua hãa tite ke.

¹⁸ Còrèa máá xae e, tcáóa xae q'oo koe xae tcoman úúa hãa chìbian xae bódse tama di i, a xae a ko wèé qgái koe xae gha qãès kg'òè sa kg'òè sa tc'èe ke. ¹⁹ Ra ko wèé qaria te ka dtcàrà tu u, còrè tu gha sa, nakar gha nxãasega qháésega kabise a hàà cgae tu u.

Còo di còrèan hēé naka tsgámkaguku zi hēéthēé e

²⁰ Chòò tamas qáé-xg'aes di c'áòan kam kò Nqari ba gatá dim X'aigam Jesom, ncēe kaia hãam ghùu kòre-kg'ao ba x'ooan koe guu a kabì a óága. Ncēm Nqarim tòókuan di ba méém ²¹ wèés gúús qãè sa máà tu u, naka tu nxãasega ìem Gabá tc'èea hãa sa kúrú. Gataga méém Jeso Krestem koe guu naka tséé zi qãè-tcaokagu Me gha zi gatá koe kúrú. Chòò tamase méém Jeso Kreste ba dqòmè! Amen.

²² Tíi qõe ga tuè, ghùì-ghuin tcáó tu u ghas tcgãyas xòm sar góá máá tua hãa, a ko dtcàrà tu u qáò-tcaoa tu gha máá si sa. ²³ Gatá ka qõesem Timoteom kgoaraèa hãa sa tu gha q'ãa sar ko tc'ëe. Ncëè qháésem kò ko hàà ner gha gam cgoa síí cgae tu u. ²⁴ Wèè xu tc'ãà-cookg'ai xu gatu di xu hëé naka wèé ne tcom-tcomsa ne hëéthëé tu tsgámkagu. Italea di ne ko thëé tsgámkagu tu u.

²⁵ Cgómkuan méé i gatu wèé tu cgoa hãa.

Kabas Qae-xg'ae sa
The New Testament in the Naro language of Botswana
copyright © 2012 The Bible Society of Botswana

Language: Naro

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-08-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

d01ddea0-c0e8-5bc4-86fa-b235639fa99b